

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА

Шостак Людмила

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Сучасне бізнес-середовище характеризується високою динамічністю та постійними змінами, що зумовлює необхідність адаптації підприємств до нових умов. У цьому контексті формування ефективної бізнес-моделі є ключовим фактором для досягнення конкурентних переваг і стійкого розвитку. Бізнес-модель визначає, як підприємство створює, доставляє та захоплює цінність, що робить її основою для стратегічного управління.

Однією з основних складових процесу формування бізнес-моделі є інформаційне забезпечення. Воно охоплює збір, аналіз і обробку даних, необхідних для прийняття обґрунтованих рішень. В умовах швидких змін на ринку правильна інформація дозволяє не лише знизити ризики, а й виявити нові можливості для розвитку.

Особливість інформаційного забезпечення процесу формування бізнес-моделі підприємства зумовлена змінністю зовнішнього середовища та вітчизняного економічного простору. До ключових аспектів, на нашу думку, варто віднести:

1. Динамічні зміни в ринковому середовищі, оскільки сучасний ринок відзначається швидкими змінами в технологіях, споживчих вподобаннях та конкурентних умовах. Підприємствам необхідно швидко адаптувати свої бізнес-моделі, щоб залишатися конкурентоспроможними. Інформаційне забезпечення допомагає виявляти нові тренди та можливості.

2. Потреба в даних для прийняття рішень, що зумовлюється функціонуванням підприємств в умовах інформаційного перенасичення. Правильне управління даними та їх аналіз стають критично важливими для прийняття стратегічних рішень. Інформаційне забезпечення надає необхідні дані для оцінки ринкових умов, споживчих вподобань та конкурентного середовища.

3. Важливість інновацій, які є рушійною силою розвитку підприємств. Для ефективного впровадження нових продуктів і послуг потрібна детальна інформація про потреби споживачів, технологічні нововведення та можливості ринку.

4. Глобалізація бізнесу на міжнародних ринках. Інформаційне забезпечення дозволяє аналізувати різні ринки, культурні особливості

та регуляторні вимоги, що є необхідним для успішного виходу на нові ринки.

5. Ефективність управлінських процесів, що дає чітке інформаційне забезпечення покращує координацію та взаємодію між різними підрозділами підприємства, сприяє зменшенню витрат і підвищує загальну ефективність управлінських процесів.

Тому інформаційне забезпечення є невід'ємною складовою процесу формування бізнес-моделі, що дозволяє підприємствам успішно конкурувати, адаптуватися до змін і забезпечувати стійке зростання в умовах сучасного бізнес-середовища.

Жоден бізнес-процес не може бути результативним, якщо він реалізується на власний досвід працівників, він повинен мати чітку структуру і розуміння кінцевого результату [1, с. 63]. Компоненти інформаційного забезпечення підприємства повинні взаємодіяти між собою для забезпечення ефективного потоку інформації та охоплювати всі етапи — від збору і обробки до аналізу та використання. Ця взаємодія сприяє підвищенню ефективності, прийняттю обґрунтованих рішень і досягненню стратегічних цілей організації.

Тому в контексті комплексності інформаційного забезпечення формування бізнес-моделі варто виділити основні етапи цього процесу, що безпосередньо впливають на ефективність та успішність бізнесу:

1. Визначення цілей і завдань. На першому етапі необхідно чітко визначити цілі підприємства та завдання, які має вирішити бізнес-модель. Це може включати підвищення прибутковості, розширення ринку, зниження витрат тощо.

2. Аналіз ринку та конкурентів. Для формування успішної бізнес-моделі потрібно зібрати інформацію про ринкові тенденції, потреби споживачів і конкурентів.

3. Визначення ціннісної пропозиції. Ціннісна пропозиція — це основа бізнес-моделі. Вона повинна чітко визначати, які проблеми вирішує підприємство для своїх споживачів, а також в чому полягає унікальність продукту або послуги.

4. Вибір ключових компонентів бізнес-моделі, що передбачає проведення сегментації споживачів, аналізування каналів збуту продукції, досягнення взаємодії з клієнтами та визначення джерел доходів.

5. Оцінка ресурсів і партнерств. Визначення ресурсів, необхідних для реалізації бізнес-моделі (людських, фінансових, технологічних), а також можливих партнерств, які можуть сприяти успіху бізнесу.

6. Тестування та вдосконалення моделі. Після початкового формування моделі важливо її протестувати на практиці, збираючи зворотний зв'язок від споживачів та партнерів. Це дозволяє вносити корективи і покращувати бізнес-модель.

7. Моніторинг та адаптація. Світ бізнесу постійно змінюється, тому важливо регулярно переглядати та адаптувати бізнес-модель відповідно до нових умов ринку, змін у поведінці споживачів або технологічних інновацій.

Поетапне здійснення інформаційного забезпечення формування бізнес-моделі — це систематичний і комплексний підхід, який включає аналіз, планування, тестування та адаптацію. Використання сучасних технологій та аналітичних інструментів може значно полегшити цей процес і підвищити його ефективність.

Одним з важливих аспектів інформаційного забезпечення є коректний та професійний вибір системи програмного забезпечення.

Слід користуватись інформаційними продуктами, які дають можливість змоделювати бізнес-процеси бізнесу, так звана модель «AS IS» (модель бізнес-процесів «ЯК Є»), дозволить вивчити «вузькі місця» в бізнесі, налаштувати нову модель протікання бізнес-процесів, тобто модель «TO BE». Такі інформаційні продукти надають можливість провести структурування та автоматизацію бізнес-процесів (провести реінжиніринг бізнес-процесів) підприємства [2, ст. 315].

Нині підприємства мають використовуватиме одну, а цілий комплекс інтегрованихцифровихтехнологій, продуктів та послуг (BioTech, NanoTech, RetailTech, FinTech, LegalTech, InsurTech, GovTech, BlockChain, Digitalmarketing, CRM&BPMна платформі bpm'online, Grid-технології, Digital-страхування, ePrescription, TeleHealth). Всі вони мають певну цінність для організаційноінформаційного забезпечення управління розвитком підприємства —прискорюють бізнес-процеси, економлять ресурси, примножують прибутки, формують унікальні компетенції, відкривають принципово нові напрями розвитку [3, ст. 6].

Процес формування бізнес-моделі підприємства є складним і багатограним, що вимагає систематичного підходу до інформаційного забезпечення.

Інформація є основою для прийняття рішень у всіх аспектах бізнес-моделі. Вона дозволяє підприємствам оцінювати ринкові можливості, розуміти потреби споживачів та адаптуватися до змін у конкурентному середовищі.

Успішне інформаційне забезпечення передбачає інтеграцію всіх компонентів — збору, обробки, аналізу та використання інформації. Тільки за умови ефективної взаємодії між цими етапами підприємство може досягати своїх стратегічних цілей. Сучасні технології, такі як аналітичні платформи та системи управління даними, значно підвищують ефективність збору та обробки інформації. Використання таких інструментів дозволяє зменшити витрати часу та ресурсів на аналітику.

Постійний моніторинг ринкових умов і зворотний зв'язок із споживачами є важливими для корекції бізнес-моделі. Це дозволяє підприємствам залишатися конкурентоспроможними та стійкими до змін. Інформаційне забезпечення сприяє покращенню управлінських процесів, зменшуючи ризики і підвищуючи якість прийнятих рішень.

Тому інформаційне забезпечення є критично важливим для формування та реалізації бізнес-моделі підприємства, що визначає його конкурентоспроможність і здатність до інновацій. Для досягнення успіху в умовах сучасного бізнес-середовища підприємствам слід постійно вдосконалювати свої інформаційні системи та процеси.

1. Батьковець Н. О. (2024). Інформаційне забезпечення бізнес-процесів підприємств торговельної сфери. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. № 77. ст. 62-66. URL : <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1601>

2. Соколюк К. Ю., Майборода А. М. Формування ефективної бізнес-моделі на основі інноваційного планування. Сучасні тренди соціально-економічних перетворень та інтелектуалізації суспільства в умовах сталого розвитку : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада, м. Запоріжжя). [Електронний ресурс] / Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 390 с. URL : https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2022/conf/1.2/STSEPtAIS_2022_tezy.pdf#page=316

3. Гудзь О.Є. Стрельнікова С.Ю. (2019). Організаційно-інформаційне забезпечення управління розвитком підприємства в умовах становлення цифрової економіки. «Економіка. Менеджмент. Бізнес» № 4(30), ст. 4-13. URL : <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2332/2231>